אין פלאַנטער פון לעבן . . .

פון מ. ס.

(פארזעצונג)

מר. וואלף גארבער איז נאָך געווען דער מענש לאנג נאכצוטראכטן וועגן זאכן וואס האבן שוין פאסירט, און וועלכע מען קען שוין סיי ווי סיי ניט צורוקקאפּן. ער האט גיך שלום געמאכט מיט זיך אליין און ער איז באלד געווען ביי זיך איבערצייגט, אז עס וועט אים ניט אנקומען שווער צו בארואיק די איבערגעשראקענע רעי מילער. וואס האט ער געוואוסט פון דער מורא'דיקער נאכט וואס דאס רואיגערטע קינד האט איבערגעלעבט? וואס איז אים אנגעגאנגען וואס זי פילט און וואס זי לעבט איבער.

ער האט צורעכט געמאכט זיינע קליידער אויף זיך. ער האט זיך ארומגעוואשן דאס פנים, האט זיך אפּגעפרישט מיט קאלטער וואסער און האט פארקעמט די האר, וואס דער האט אין איר געראנגל צעשויבערט אויף זיין קאפּ. ער האט געוואוסט אז פינסטערן בליק אויף דזיין אפּס: איינציקע שטולן זיינען געווען אביסל אנדערע דער ראנ. איז געווען אביסל אנדערע דער ראנ. ווען זיינען געווען געלאפן אביסל אנדערע דער ראנ.

נארבער איז געגאנגען שנעל, כאטש ער האט אליין אין אלץ אין אלץ ניט געהאט אזא אייל. אזוי ווי זי וואלט אין צייט נעראטשעוועט געוואוסט וואס ער וועט אויף זיין קינד, זיין אייל אין אין אין מינוט אין ער אויסגעוואוסקן לעבן לוסין די וועלט אין זיין אויסרוף אין געווען אזוי אומ־

ערשט געווען נין אויגער. זיין ווייב זיצט געווים מיט דער אונטן צייטונג אוז כאפּט א דרעמל איבער איר. די קינדער מאכן אודאי איצט־די לעפּאנס. זיי וואלטן זיך אודאי דערפרייט מיט אן ווען ער וואלט איצט אריינגעפאלן אין שטוב אבער א מאנדער געפיל האט אים צוריקגעהאלטן פון צו גיין איצט גרייך אהיים. אין עס געווען דאס געפיל פון בושה. אדער פון אינסטינקטיווער שרעק? נארבער האט געפילט ביידע זאכן.

מיטאמאל האט ער זיך אפּגעשטעלט. אויב ניט גיין אהיים, איז וואס דארף ער זיך אליין? קען ער דאך גיי לאנג־זאם. ער האט אנגעהויבן גיין לאנגזאמער. אפּשטערנדיק זיך ביי די פארשיי־דענע סטארס. דאן איז ער געבליבן שטיין אין פראנט פון א גרויסן מואר־וינג פיקטשור טעאטער. די גרויסע, ערעקטרישע שילדן האבן געריסן דאס אויג, געפינקלט אין דער פינסטערער נאכט אריין אין גערופן אינוועניק. זאל ער אריינגיין אינוועניק?

ער איז געבליבן שטיין אין עק גאס, ווי ער וואלט זיך ניט געקענט באשליסן וואס צו טאן. יא אריינגיין אהער, אדער ניט. מיינען האבן זיך געשפּארט ארום אים. עס איז געווען איידער די צווייטע אונטן פארשטעלונג האט זיך געראדפּט אנהויבן.

וואס איז דאס? נארן אים ניט זיי־נע אויגן? ער וואלט געקענט שווערן אז צווישן עולם האט ער דערזען זיין טאַ־טער לוסי. זי איז ניט געגאנגען אליין, נאר מיט א שלאנקן, הויכן בחור... נו, ווארום ניט, זאל זי גיין... זאל זי פאר־וואס אין איר פנים אזוי גערוועגן און בחור נ. אין א פארוואס האלט עס דער בחור נ. אין א אזוי פעסט ביים ארעם. אזוי ווי ער וואלט געהאט עפּעס א רעכט איבער איר? אדער אשר איז עס ניט לוסי? אפשר האט זיך אים בלויז אויס־געוויזן אז דאס איז זיין קינד, זיין טאַכטער? אפשר איז ער צעדרייט פון די לעצטע פאר שטונדן ביי זיך אין אפּס און ער ווייסט ניט וואס עס טוט זיך מיט אים?

ער האט אנגעשטריינגט די אויגן, שארף נאכגעקוקט דאס פּאר, זיי זיי־נען געבליבן שטיין אין פלאנט פון טע־אטער. ניין, זיינע אויגן נארן אים ניט. ס'איז לוסי, זיין טאַכטער... ניין, זי דארף אים דא ניט זעען...

לוסיס ראמאן

דער הויכער, שלאנקער בחור, וועלכער האט געפירט לוסין אונטערן ארעם האט זיך געלאזט גיין צום באלקאָ אפּס, מיט דער רעכטער האנט האט ער גע־נומען זוכן קליינגעלט אין קעשענע.

אבער לוסי האט אים געשלעפּט אויף צוריק:

— איך ווייל ניט... האט זי פראָבעס־טירט.

אבער איר קול איז געווען שווער און איר פראָבעסטס האט, ווייזט אויס, אויף דעם יונגנמאן קיין שום איינדרוק ניט געמאכט. ער האט זי געשלעפּט ווייי־טער מיט זיך, אזוי ווי מיט גוואלד.

— ניין, איך וועל ניט אריינגיין! האט זי אויסגעשריען שוין אביסל הע־כער.

וואלף נארבער איז געשטאנען ניט ווייט, אין שטוב פון א גרויסן טעאטער פּאָבעטער. ער האט מיט אומרואיקע בליקן נאכגעפאלגט זיין טאַכטערס כא־וועגונגען און ער איז מיט יעדער מינוט געווארן אלץ אומרואיקער. ער האט דייטלאך געזעען ווי זי דייסט זיך, ווייל אין טעאטער ניט אריינגיין, און ווי דער יונגערמאן שלעפּט זי אהין קענן איר ווילן.

פריער איז ביי אים געווען קלאר, אז לוסי דארף אים דא ניט זעען. זי קען אים שטעלן פראגן, ער קען אריינפאלן אין א פארלעגנהייט... אבער זיין פאַ־טער האט זיך אין אים מורא'דיק געוואריומט. ווען ער האט דערזען די אומרואיקייט פון זיין קינד, ער האט פארגעסן אז זיך אליין און אין מינוט אין ער אויסגעוואוסקן לעבן לוסין אין זיין אויסרוף אין געווען אזוי אומ־

דערוואַרטעט, אז ניט נאר לוסי האט זיך דערשראָקן א צאפּל געטאָן, נאָר אויך דער שטאַרקער הויכער בחור אין צעמישט געוואָרן און האָט מיט אַ אַ־רישן שמייכל זיך אביסל אָפּגערוקט פון דעם מיידל.

— העלאו, פּאפּא! האָט זי געענט־פערט מיט אַ קלאָפּנדיק האַרץ, בעת די קאַלירן האָבן זיך געביטן אין איר פּנים. עס איז אין איר דער מינוט שטאַרק הייס געוואָרן, כאָטש ס'איז געווען אין דעצעמבער.

נאָרבער האָט באַמערקט זיין קינדס אומרואיקייט. איצט האָט ער שוין ניט געוואוסט צו לוסיס אומרואיקייט אין פון דעם וואָס דער בחור האָט זי גע־שלעפּט אין טעאַטער, קענן איר ווילן, אָדער דערפאַר ווייל זי האָט אַזוי אומ־דערוואַרטעט דערזען איר פאָטער.

אָבער נאָרבער האָט פאַרשטאַנען אַז ס'איז גלייכבאַר אַז דאָס אין דעם אינ־טיקן מאָמענט ניט מאַכן זיך דעפּרעסיע זיין קינדס אומרואיקייט און פאַרלעגנ־הייט. ער האָט אויף אינגאַנצן פאַרגעסן וועגן דער פאַרלעגנהייט אין וועלכער ער האָט אַליין געקענט אַריינפאַלן. ער האָט איצט נעטראַכט נאָר וועגן זיין קינד.

— איך גיי אַזוי פאַרביי, האָט מר. נאָרבער געזאָגט אין אַ לייכטשפּאַסיקן טאָן, איך גיי אַ קוק, דאָכט זיך מיין לוסי... אוֹן ווער איז דער יונגערמאַן, אויב איך מעג פרעגן?

— וואוהיי, אפּקאָרס, שור . . . האָט לוסי אָנגעהויבן צו שטאַמלען אוֹן אַ פּרישע רויטקייט האָט זיך צעגאַסן אַי־בער איר יונג פּנים — באַקענט זיך, דאָס איז... דאָס איז... מר. אַלעף בראַוון, באַקענט זיך... מיין פּאפּאַ...

— האַרדער־ווּרדיג, מר. בראַוון — אין מר. נאָרבער געווען דער ערשטער אויס־צושטעלען די האַנט צו דעם יונגנמאַן. מר. בראַוון אין אין ערשטן אָנגענבליק געווען אביסל צעמישט. אויף ביי אים האָט מען געקענט זען האָבן די קאַלירן זיך געביטן אין פּנים, ער האָט אָבער זיך באַלד באַהערשט. אַ געמאַכטער, צו־פרידענער שמייכל האָט זיך באַוויזן אויף זיין פּנים. ער האָט זיך אויפגל אַרבויגן און האָט דריקט מר. נאָרבערס האַנט.

— עס פרייט מיך זייער אויף צו קענען, האָט ער געזאָגט די געוויינלאַכע באַנאַלע ווערטער וואָס אַלע מענשן זאָגן ביי אַ נייער באַקאַנטשאַפט. לוסי האָט אויף אים אַ קוק געטאָן פון דער זייט. זי איז געווען זיכער, אַז ער־פרייט זיך דוקא ניט זייער שאַארק צו קענען איר פאָטער. באַזונדערס איז זי געווען זי־כער, אַז ער איז גאָר ניט צופרידן פון דער באַגעגענעניש אין דעם איצטיקן מאָ־מענט. אָבער זי אַליין האָט זיך מיט־אַמאָל דערפילט באַרואיקט. אַזוי ווי זי וואָלט אין צייט גערעטשעוועט געוואָרן פון אַ געפאַר, וואָס האָט אויף איר ער־געץ וואָו געלויערט. ביסלאַכווייז אין די אומרואיקייט פאַרשוואונדן פון איר פּנים. מיטאַמאָל איז זי געוואָרן לעבע־דיק און דערמונטערט, און אָנגעמענדיק דעם פאַטער אונטער'ן אָרעם האָט זי אין האַלבן שפּאַס אַ זאָג געטאָן:

— אַ, פּאפּאַ, קום מיט אונז אַריין אין טעאַטער . . . יאָ?

— דעטס . . . דעטס רייט . . . האָט בראַוון צוגעהאַלפן, שמייכלענדיק דורך ווייסע, שטאַרקע צייַן.

— נו, מחיכי תתי... פאַרוואָס ניט, האָט נאָרבער געענטפערט מיט אַ שמיי־כעל אין אין דערוועלבער צייט האָט ער נעטראַכט אַז דאָס איז פאַר אים נראָד זייער אַן אויסגעצייכנטע באַגעגעניש. מיטאַמאָל איז ער געוואָרן דער סאַפּאַרט. ער האָט זיך אַ שטוּפּ געטאָן פאַראויס אוֹן איז געווען ביי דער קאַסע. ער האָט אויעגעגעלייגט געלט אוֹן האָט זיך געהייסן גיבן דרייַ ביליעטן, ערשטע רייע.

דערנאָך ווען זיי זיינען אַלע דריי גע־זעסן אין טעאַטער, האָט נאָרבער אַלץ ניט אויפגעהערט צו טראַכטן: וואָר איז דער יונגערמאַן? וואָר איז עס דער מר. בראַוון? פאַרוואָס האָט לוסי אין הויז קיינמאָל ניט דערציילט אַז זי גייט מיט אַ יונגנמאַן. אוֹן פאַרוואָס איז זי געווען אַזוי אומרואיק אוֹן האָט פרעגן ניט גע־וואָלט אריינגיין אין טעאַטער? עס איז מסתמא ניט מער ווי אַ מיידלשער קאַפּ־ריז. האָט ער זיך געווּסט אַליין צו פאַר־ענטפערן די פראַגע, אָבער צופרידן מיט דעם ענטפער איז ער ניט געווען.

לוסי איז געווען יונג, 18 יאָר אַלט. דערנען האָט זי מער ניט געוואָלט. זי האָט ליב געהאַט צו לייענען די פּיקאַ־טע און שפּאַנענדע ראָמאַנען און זעען די נייסטע מואוויַנג פּיקטשורס. נאָר־בער האָט געוואוסט, אַז אין אַ צייט, מיט חדשים צוריק האָט דער יונגער קריידער אָנגעהויבן צו קומען צו איר, אים איז נראָד די זאַך געפעלן געוואָרן. בען קריידער איז אַ וואוילער, יונגער בחור. אָבער לוסי, האָט אויף אים ניט געוואָלט קוקן. ער איז געווען, האָט זי געזאָגט, צו יונג פאַר איר. ער איז נע־ווען צו ערנסט פאַר איר. אוֹן הויץ דעם, האָט זי געזאָגט, וועט זי זיך ניט אַרומ־פירן מיט אַן אַרומען באַי. וואָס ער דאַרף אָנקומען צו זיין פאַטער נאָך "ספּענדינג מאָני". די מעשה צווישן בען אוֹן לוסי האָט געשיינט צו זיין פאַריבער אָבער מר. נאָרבער האָט ניט געוואוסט, אַז אין דער צייט האָט ער לוסי באַקענט מיט דעם דאָזיקן יונגע־מאַן, וועלכן זי האָט פאַר אים פאַרגע־טעלט אַלס אַלץ בראַון. אוֹן זי האָט זיך מיט אים זייער אָפט באַגעגנט. ער וואָלט פון דעם אַפשר אויך איצט ניט געווען געוואוסט, ווען ניט די דאָזיקע טיפעליקע באַגעגעניש. מר. נאָרבער האָט, פאַרשטייט זיך, ניט געקאָנט וויסן אַז ס'איז געווען דעם יונגנמאַנס פאַר־אַנג אַז קיינער פון אירע ערטערן זאָלן ניט וויסן פון זייער באַגעגעניש.

דאָס איז געווען נאָך אין סעפּטעמ־בער, גלייך נאָכדעם ווי דער עולם האָט זיך אָנגעהויבן אומקערן פון די זומער וואַקאַציעס. לוסי, אויסגעפּוצט אין אַ רינעם דזשעמפּער און אין אַ ווייסער דרעס איז געווען אין דער נייער לייב־ערי אויף פאַרקויעף, זי האָט אויסגע־קליבן אַ פאַר נייע ביכער און אין אַרויף אויפ'ן רויף־נאָרדען פון וואָנען מען האָט געקאָנט זעען די גאַנצע שטאָט.

(ווייטערעס — קומט)

דער נאַטור מענש ::

(א נעקראָלאָג אזא)

פון ש. קאַלדאָווסקי

איך בין געווען אין אַ פּאפּולערן רעסטאָראַן, און זייענדיק אויסגעהונ־גערט פאַר אַ פאַרשפּעטיקטן מיטאָג, האָב איך באַשטעלט אַ האַלב־געבראַ־טענעם סטייק מיט געפּרעגלטע קאַרטאָ־פעל, וועלכעס מען האָט מיר ערשט צוגעטראָגן.

פּלוצלונג האָב איך דערפילט אויף זיך אַ בייזן בליק פון דער זייט. אויפ־הויבנדיק די אויגן האָב איך באַגעגנט דעם בליק, באַגלייט פון אַ מין פאַר־וואורף געמישט מיט פאַראַכטונג און עקל.

דער בליק האָט געהערט צו מיין שיעור ניט פאַרגעסענעם פריינט זאָלצ־מאַן, אַ העברייאישער לערער פון אַ יאָר עטלאַכע אַן דרייסיק, מיט אַ געל־בלאַכן פּנים, עטלאַכע שיטערע האָר־אויפ'ן קאָפּ מיט קליינע גרויע אויגן און אַ לאַנגן, שפּיציקן נאָז.

ער איז געזעסן ביי אַ דערבייאיקן טישל.

איך האָב זיך געגריסט צו אים מיט אַ שמייכל, וועלנדיק דערמיט ווייַיכער מאַכן זיין ברוגז'ן פּנים. ער האָט אָבער אויפגענומען מיין באַגריסונג מיט דער זעלביקער פאַלטקייט און אויסדרוק פון פאַראַכטונג.

בשעת מעשה האָט ער פאַרענדיגט זיין עסן וואָס איז באַשטאַנען פון סאַ־לאַד־בלעטער און קליינע קיכעלאַך.

איך האָב אים גערופן צו זיך. קוויינקלעדיק זיך, צי זאָל ער יאָ צור־גיין צי ניט. איך ער פונדעסטוועגן צור־געקומען און האָט זיך אוועקגעזעצט קענגאַביבער מיר.

— ווי גייט'ס? — האָט איך אָנגע־הויבן דעם שמועס.

— אוֹן אויך האַלט זיך נאָך אַלץ אין אַיין שטאַפּן מיט די אַלע סמ'חמות'ן? —האָט ער איינגאַרירט מיין פראַגע אין אַ געקוקט מיט עקל אויף מיין סטייק אוֹן קאַרטאָפל, אַ העלפט פון וועלכע איך האָב שוין פאַרצערט.

— וואָס הייסט "סמ חמות'ן"? — האָב איך אַרויסגערעדט מיט אַן אָנגע־שטאָפּטן מויל, ניט פאַרשטייענדיק וואָס ער מיינט.

— איך מיין, אַט די חזיר'שע פלייש, וואָס איר שטאָפּט זיך אַט דאָס סמ חמות.

— חזיר'שע פלייש? — וואָס רעדט איר? ס'איז דאָך סטייק, פּשוט'ע סטייק, אַמת, ניט קיין גאָר גערעטענער סטייק, אָבער קיין חזיר פלייש איז עס געוויס ניט.

— אוֹן סטייק איז ניט קיין סם? אַלץ איינס "פּויזן". איך ווייסט אַליין וואָס איר פּאַקט אין זיך אַריין, — האָט ער גערעדט מיט אַ ברוגז'ן קול, אוֹן קרומע בליקן.

ער האָט נאָכדעם אויפגעהויבן די אויגן אוֹן האָט אַ קוק געטאָן אויף מיר מיט אַ מין רחמנות געפיל.

איך האָב אינסטינקטיוו אַ קוק גע־טאָן אין שפּיגל וואָס איז געהאַנגען קענגאַביבער און בין געבליבן צופרידן מיט מיין אויסזעען: מיין פּנים האָט אויסגעזעען געזונט און פאַרהויטלט פון האַרעוואַניע איבער'ן סטייק.

— וואָס, לאָמשל, פּאַק איך עס אַריין אין זיך? — האָט איך נאָך אַלץ ניט פאַרשטאַנען.

— וואָס איר פּאַקט, פרעגט איר?

— אַ ראָק אין מאָגן פּאַקט איר אין זיך; רעווּמאַטעס פּאַקט איר, לומבעגאָ, גע־סטריטס, אַרטריטיס, קיצור ימים, אַט וואָס איר פּאַקט זיך! איר האָט נאָר קיין רחמנות ניט אויף אייער פרוי און אין קינדער, האָט איר ניט.

איך האָב אַ קוק געטאָן אויף דעם פאַרבליבענעם שטיקל סטייק אויפן טע־לער און האָב זיך ניט געקאָנט גלויבן, אַז אַט דאָס שטיקל אומשולדיק פלייש זאָל קאָנען ברייגנען אַזעלכע אומגליקן, ר"ל.

פונדעסטוועגן האָב איך שוין דעם סטייק ניט פאַרענדיקט און האָב זיך געהייסן געבן פרוכט קאָמפּאָט.

— נו, און דאָס מעג מען? — פרעג איך מיין פריינט, מיינענדיק דעם פרוכט־קאָמפּאָט, זייענדיק בכעט זיכער אַז דערצו וועט ער איינשטימען.

— אויב די פרוכט איז קאַנסערוויר־טע, איז עס נאָך ערגער ווי סם. פרוכט מוז מען עסן פרישע. — דערביי האָט ער זיך געהייסן געבן אַן עפּל.

די פרוכט קאָמפּאָט וואָס מען האָט מיר דערלאַנגט אין געווען קאַנסערוויר־טע. מיר איז דאַריבער פאַרבליבן צוויי בריעות: אָדער זאָגן אים, אַז ער איז פאַר לייַן שום מענשן געדאַכט, משונע, אָדער אויסהערן זיין טעאָריע איבער עסן, איך האָב אויסגעקליבן דאָס לעצ־טע.

— הייסט עס, אַז דער דורכשניטלאַ־כער מענש איז ניט אָפּגעהיט מיט'ן עסן, און האַלט זיך אין אַיין סמ'ען, ווי מייַנט איר?

— נאָך אַ מין סמ'ען! — האָט ער זיך אָנגעצונדן. — וואָס ווייסן זיי, די פרעמס, ווי צו פאַרהיטן דאָס געזונט, ווען מען זאָל זיך האַלטן ביי די רעגעלן פון דער וויסנשאַפט ווען עסן, קאָן מען לעבן ביז 150 יאָר.

אַ קוק טוענדיק אויף זיין געלבלאַר איינגעפאַלענעם פּנים, אויף די עטלאַ־כע טויטע האָר אויף זיין קאָפּ און זיין לאַנגער שפּיצאַכדיקער נאָז, האָב איך אַ קוק געטאָן, אַז אויב ער וועט דער־לעבן ביז 150 יאָר, וועט ער שוין גע־ווים משיח'ן דערלעבן.

— איז וואָס זשע דאַרף מען עסן כדי צו דערלעבן ביז 150 יאָר? — פרעג איך.

— וואָס, איר ווילט טאַקע ווייסן אויף אַן אמת? — פרעגט ער מיך צוריק מיט ספּוקות אין קול.

— אוואַדע ווייל איך ווייסן. איך האָב זיך ערשט געמאַכט אַ נייעם ווינטער מאַנטל. — האָב איך צוגעלייגט מיט שפּאַס כדי אַרויסצורופן ביי אים אַ שמייכל.

דער דערוואַרטעטער שמייכל אין אָבער ניט געקומען. קאַנטק, אַז דער־ענע קיכעלאַך לאָכט זיך ניט אַזוי לייכט.

— איר מוזט קודם כל פאַסטן, אין נאָכן אָפּזאָגן זיך פון עסן לכל הפחות פאַר אַ צוויי וואָכן, כדי אַרויסצוטרייבן פון זיך די אַלטע סמ'ען. דורך דער צייט קאָנט איר אָבער טרינקען צוויי גלעזער מאַראַנצן־וואַסער מיט וואָסער אין 4 גלעזער רייַנע וואָסער, נאָר לעמען השם אַן צוקער, צוקער איז סם.

— אוֹן נאָכדעם? — קאָן איך זיך שוין ניט איינהאַלטן, — ווען די צוויי וואָכן וועלן אַריבער...

אוֹן נאָכדעם ווען איר וועט זיך צור־ריק צוגעוואוינען צום עסן, וועט איר קאָנען עסן אַן עפּל אינדערפרי אוֹן פאַר מיטאָג.

— וואָס, נאָר אַן עפּל פאַר בערעק־טישל?

— מער טאָר מען נישט. איר דאַרפט עסן דעם עפּל ניט אָפּגעשיילט, מיט דער

— אוֹן, קיין טיי, קיין קאַפע . . .?

זיין פּנים האָט זיך פאַרקרימט אוֹן ער האָט געמורמלט וועגן סם אוֹן "פּויז־זען" וועגן נערוועז, מאָגן אוֹן "אַרגאַ־ניזם".

— וואָסער! וואָס מער פּשוט'ע, קאַלטע וואָסער, נאָר — איז ער נאָכ־דעם אביסל ווייכער געוואָרן, — אויב איר מוזט שוין טרינקען וואַרעמס, אין דאָס בעסטע צו טרינקען לאַקריץ־האַ־ניג. אַזאַ נייער געטראַנק וואָס מען קריגט עס אין דער נאַטור־שפּייז גע־שעפּט. איז מוזט עס אָבער נעמען ניט פריער ווי צוויי שעה נאָכ'ן עסן, טרינ־קען צוואַמען מיט'ן עסן איז ערגער ווי סם.

— נו, און מיטאָג?

— צו מיטאָג קאָנט איר עסן פּפּי־נאַטש, סאַלאַד־בלעטער און קליינע־קיכלאַך. מען באַקומט עס אויך אין דעם וויסנשאַפטלאַכן שפּייז געשעפט עס קאָסט טייער. עס איז אָבער ווערט־אוֹן אויף וועטשערע, סאַפּער, הייסט עס, קאָנט איר עסן פרוכט: עפּל, מאַ־ראַנצן, לעמאָנס, דערהייפּט לעמאָנס, פון פייער! — האָט ער אַזש אויסגע־שריען.

— נו, און טיי? כ'מיין "טי־טיים", וואָס מען טרינקט 4—5 אויינער? ביי־מיר, אַז עס קומט די צייט, מוז איך —

— מוז איך, — האָט ער מיך אי־ן בערענקערימט מיט רוגזה. — אַלץ "מוז איך", אַט פון דעם קומען טאַקע אַלע צרות! איר'ט זעען, פּרוּוט נאָר ניט טרינקען קיין טיי איין וואָך צייט, וועט איר איינגאַנצן פאַרגעסן וועגן דעם. איר קאָנט עסן אַזעלכע זאַכן וואָס האָבן אין זיך אַ סך וואַסער, קאַרטאָפל, לאַמשל. איר מוזט עס אָבער עסן מיט די העמדלאַך, אין די העמדלאַך, דער שאַ־לעכן, הייסט עס, ליגט די גאַנצע קראַפט, אוֹן טאָמער איז אייך נאָך אַלץ ווייניק קאָנט איר עסן. נים, וועלשע נים, אוֹן ראַזשינקעס, אוֹן טרינקען אַ סך וואַסער, דערהייפּט וואַסער.

מיר זיינען ביידע אַנטשווינג געוואָרן.

ער האָט דערווייַלע אויפגענומען זיין עפּל מיט אַ מינע ווי אַיינער וואָלט גע־נעסן דעם טייערסטן מאָכל אין דער וועלט.

מיין פרוכט קאָמפּאָט איז געבליבן שטיין ניט גערירט אוֹן איך בין געזעסן מיט אַ עפּל פון אַן אומצופרידן־גע־שטעלטן אָפּעטיט. איך האָב געוואָלט עפּעס אַן ניט געוואוסט וואָס איך וויל.

ענדלאַך רופט ער זיך ווידער אַן:

— אוֹן גימנאַסטיק מאַכט איר עפּעס?

— וועו איך דערמאָן זיך אַמאָל, זי־מער צייט, מאַך איך. אַ צוויי־דריי מאָל דורכן זומער.

— א־א־א! — האָט ער אויסגערו־פען. — וועו איר מאַכט אָבער די ריכ־טיקע, וואָלט איר דאָמאָלט ערשט גע־וואוסט וואָס עס הייסט לעבן אויף דער וועלט. אַט אַזוי ווי נאָר איר שטייט אויף אין דערפרי מיטן איר זיך באַלד אויסציען אויף דער ערד און הויבן די פיס בין צום קאָפּ. יעדער פון אַזוי־דער 35 מאָל, און אויפהויבנדיק די פיס מיטן איר אַ דריי טאָן מיט דער זייט, כדי צו אָנטוויקלען די בויך. מוסקולן — אוֹן איינהאַלטן דעם אָטעם בעת מעשה. נאָכדעם מוזט איר מאַכן אַ שפּאַציר פון וויַיניקסטנס אַ מייל, אוֹן נאָכדעם —

— אוֹן נאָכדעם עסן אוֹן עפּל מיט דער שאַלאַץ? — האָב איך אַרויס־געזאָגט מיט איינגעאַלטענעם טעם. — אַ דאַנק אייך פאַר די עצות!

ער האָט אָנגענומען מיין דאַנק ווי אַ פאַרדינטן, אוֹן אויפהויבנדיק זיך פון טישל אוֹן וואַרפנדיק אַ הונגעריקן בליק אוֹן מיין שיסעלע פּרוכט־סאַלאַד, האָט ער געזאָגט:

— די בעסטע זאַך פאַר אייך וואָלט געווען, צו קויפן דאָס בוך "ווי צו לעבן 150 יאָר". איר קאָנט עס קריגן אין דעם נאַטור שפּייז געשעפט...

באַלד ווי ער איז אַרויסגעגאַנגען האָב איך זיך גלייך געהייסן געבן אַ פּרישן סטייק מיט קאַרטאָפל אוֹן אַ הייסע טאַס קאַפע אוֹן אַ שפּעטל "נאַטאַ" צום פרוכט קאָמפּאָט.

אין צוויי וואָכן האָב איך דער־זען אין איינטונג אַזאַ מין מעלדונג:

"מיט טיפּסטן טרויער מעלדן מיר וועגן דעם פריצייטיקן טויט פון אונזער ליבן מאַן אוֹן פאָטער שטערל זאַלצמאַן. פריינט אוֹן באַקאַנטע זיינען געבעטן קומען אָפּנעבן דעם פאַרשטאָרבענעם דעם לעצטן כבוד."

ביי דער לויה האָב איך זיך דער־זען אין אַ מין אַיינגעשריבן בוך אַן אַ אַיינגעשריבן אַ מין אַ אַיינגעשריבן אַ מין אַ אַיינגעשריבן אַ מין